

Analys av
Damallsvenska klubbarnas
ekonomi 2012

Svenska Fotbollförbundet
Jessica Palm

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
Damallsvenska klubbarnas resultat	5
Damallsvenska klubbarnas intäkter	7
Damallsvenska klubbarnas kostnader	10
Samband mellan klubbarnas kostnader, tabellposition och intäkter	13
Damallsvenska klubbarnas egna kapital och soliditet	15
Damallsvenska klubbarnas konsolideringsgrad 2012.....	16
Elitlicensens regler i korthet.....	17

Analys av Damallsvenska klubbarnas ekonomi 2012

Sammanfattning

Under 2012 redovisade klubbarna i Damallsvenskan ett sammantaget underskott för fotbollsverksamheten uppgående till – 6 377 tkr. Underskottet hade mer än dubbelrats sedan föregående år. Även driftresultatet, vilket innebär att man exkluderar spelaromsättningsnettot (spelarköp/försäljning samt in- och uthyrning av spelare), finansnettot samt extraordinära poster och bokslutsdispositioner, har försämrats under året. Driftresultatet för 2012 uppgick till – 6 343 tkr, att jämföra med – 2 489 tkr för 2011. Resultaten varierar från klubb till klubb, då förutsättningarna är olika, bland annat beroende på resursutnyttjande och vilket intresse som finns för damfotbollen på orten. Fem av klubbarna redovisade ett ekonomiskt överskott 2012, medan resten drogs med ett underskott. Fördelningen är snarlik mellan åren.

Under året 2012 har de Damallsvenska klubbarnas sammanlagda intäkter ökat med ca 12 procent jämfört med tidigare år. Totala intäkter för Damallsvenskan 2012 ligger på 91 815 tkr. Intäktsökningen har bland annat skett genom ökning av publikintäkter, vilket kan ha sin förklaring i förändrade biljettprisstrategier. Klubbarna ger bort biljetter i betydligt lägre grad och tar istället betalt. Viss osäkerhet kan dock råda om klubbarna alla år rapporterat enligt samma principer, varför försiktighet måste råda angående slutsatser.

Under 2012 har de Damallsvenska klubbarna ökat sina kostnader med 16 procent, vilket innebär en större ökning av kostnaderna än av intäkterna.

Klubbar som har råd med högre kostnader har visat sig till viss del ha större chans till att nå högre tabellposition. Men sambandet är inte alltid så tydligt, vilket kan ha sin förklaring i, utöver graden av ideellt arbete, att klubbarna lyckats olika bra med att hushålla med resurserna. Den ideella delen av arbetet bland spelare och ledare i en Damallsvensk klubb är i förhållande till motsvarande herrserie stort. Detta ideella arbete innebär kostnader som inte redovisas någonstans, vilket också kan göra det svårt att jämföra vilka resurser som läggs ned i damklubbarna när jämförelse ska göras mellan kostnader och tabellposition för lagen i Damallsvenskan. Det kan också vara samarbetspartners som hjälper till på kostnadssidan.

Sambandet mellan klubbarnas intäkter och tabellposition år 2012 är något tydligare än sambandet mellan kostnaderna och tabellpositionen. Det kan ha sin förklaring i ovanstående resonemang, att en del kostnader inte syns i resultaträkningen då graden av ideellt arbete är stort. Det har utkristalliserat sig tre klubbar med omsättning över tio miljoner, vilka alla tre hamnade på de tre högsta placeringarna i Damallsvenskan.

Den genomsnittliga spelarsättningen uppgick år 2012 till 11 008 kr/månad per spelare vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i en spelartrupp (2011: 7 572 kr/månad). De flesta spelarna i Damallsvenskan kan dock inte leva på sin sport, utan har andra arbeten eller uppdrag vid sidan om. Viss osäkerhet råder

även kring om klubbarna alla år rapporterat enligt samma principer, varför försiktighet måste råda angående slutsatser rörande storleken av spelarsättningarna.

Av klubbarna i Damallsvenskan redovisar åtta klubbar ett positivt eget kapital och fyra stycken ett negativt eget kapital. Jitex BK och Umeå IK FF redovisade ett kapitalunderskott 2012 och hade därmed även att lämna in en handlingsplan som skulle visa hur de skulle återhämta det negativa egna kapitalet till noll eller positivt innan innevarande års utgång. Handlingsplanerna, som inte bedömdes vara orealistiska, godkändes av Licensnämnden under våren 2013. Kristianstads DFF ska inlämna ett periodiserat bokslut hösten 2013 där de ska visa att de har ett eget kapital som är noll eller positivt, för att kunna få elitlicens för år 2014. Djurgårdens IF DFF hade negativt eget kapital, men spelar i Elitettan år 2013.

Det är viss spridning på storleken på klubbarnas egna kapital. Flersektionsföreningar har generellt oftare ett större eget kapital. Allmänt sett är dock fortfarande de flesta klubbarna underkapitaliserade, då de allra flesta har ett relativt litet eget kapital eller i flera fall negativt.

Slutligen tål det att upprepas att verksamheten i en ideell förening inte är ett medel för att uppnå ekonomiskt överskott till ägarna, utan det är istället ekonomin som är medlet för att nå så bra verksamhetsinnehåll som möjligt i föreningen. Man kan notera att marginalerna är små och i slutändan gäller det att hitta en modell som bäst utnyttjar klubbens många gånger begränsade resurser, för att få en ekonomi i balans. Det går inte att jämföra att driva en ideell förening med att driva ett företag.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att ökade kostnader, i första hand i form av ökade spelarlöner, inneburit att merparten av klubbarna redovisat ett underskott under året. Fyra klubbar redovisar ett negativt eget kapital och man kan gissa att man under 2013 får se över hur man kan öka intäkterna mer än kostnaderna. Det förefaller dock som om klubbarna har blivit bättre på att ta betalt vid sina matcher, vilket är en bra början.

*Svenska Fotbollförbundet
Jessica Palm*

Inledning

Svenska Fotbollförbundet (SvFF) har kartlagt det ekonomiska utfallet i de Damallsvenska klubbarna för år 2012. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de Damallsvenska klubbarna samt deras årsredovisningar och omfattar de klubbar som spelade i Damallsvenskan år 2012.

I avsnittet om eget kapital ges dock som tilläggsinformation uppgifter om de till säsongen 2013 nyuppflyttade klubbarnas egna kapital, så att arbetsläget beträffande uppfyllandet av elitlicenskrav bättre beskrivs för aktuella klubbar.

Från och med år 2005, då med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även klubbarna i Damallsvenskan. Detta innebär bl. a. att de Damallsvenska klubbarna ska redovisa noll eller positivt eget kapital i årsredovisningen 2012 för att inte riskera sin licens inför säsongen 2014. Se vidare Anvisningar till elitlicensens ekonomikriterier, vilken finns på en av Svenska Fotbollförbundets hemsidor www.svenskfotboll.se/ekonomi.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i tkr om ej annat anges.

Damallsvenska klubbarnas resultat

Klubbarna i Damallsvenskan redovisade år 2012 sammantaget ett underskott exklusive extraordinära poster och bokslutsdispositioner av fotbollsverksamheten, exklusive andra sektioner, uppgående till – 6 377 tkr (2011: - 2 529 tkr).

Från år 2003 har svenska klubbtag alla år deltagit i UEFA Women´s Champions League (W.C.L), vilken arrangerades för första gången säsongen 2001-2002.

Driftresultatet inklusive W.C.L, vilket exkluderar spelaromsättningsnettot (spelarök/försäljning samt in- och uthyrning av spelare), finansnettot samt extraordinära poster och bokslutsdispositioner uppgick år 2012 till – 6 343 tkr.

Det redovisade resultatet från spel i W.C.L uppgick år 2012 till - 747 tkr (2011: 160 tkr). Skillnaden mellan åren kan till viss del bero på en inte helt enhetlig redovisning. Klubbarna i Damallsvenskan redovisade ett underskott av verksamheten, exklusive W.C.L, på – 5 239 tkr för år 2012 (2011: - 2 689 tkr).

Resultatets beståndsdelar och utveckling åren 2008-2012

(tkr)

	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Driftresultat exklusive W.C. L	-5 596	-2 649	-10	-4 872	-7 542
Driftresultat inklusive W. C. L	-6 343	-2 489	-547	-5 672	-8 386
Spelaromsättningsnetto	35	10	259	77	741
Finansnetto	-68	-50	-2 083	-709	-47
Res före extraord & bokslutsdisp	-6 377	-2 529	-2 370	-6 299	-7 692
Extrord poster & bokslutsdisp	390	0	-301	-39	0
Redovisat resultat exkl W.C. L	-5 239	-2 689	-2 135	-5 538	-6 848
Redovisat resultat inkl W.C. L	-5 986	-2 529	-2 672	-6 338	-7 692

Tabell 1

Av de tolv klubbarna som spelade i Damallsvenskan år 2012 redovisade fem klubbar ett resultatöverskott, och sju klubbar underskott. De senaste åren har ungefär hälften av klubbarna haft ett resultatöverskott, om än litet, medan den återstående hälften har gått med underskott, med varierande grad.

Såväl resultat som driftsresultat varierar kraftigt mellan klubbarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per klubb. I driftresultatet är räntenetto och extraordinära poster, Women´s CL samt spelaromsättningens netto exkluderade. I spelaromsättningsnetto ingår i resultaträkningen redovisade spelarförsäljningar och spelarköp samt spelaruthyrning och spelarinhyrning. Ingen av klubbarna balanserar utgifter för spelarförvärv, utan alla spelarköp har gått direkt mot resultatet.

Resultat per damallsvensk klubb 2012, tkr

	Redovisat resultat	Drift- resultat ex WCL	Wo- men´s CL	Spelar- omsättn	Finans- netto	Extra- ordinärt
Vittsjö GIK	404	404	0	0	0	0
Kristianstads DFF	107	33	0	96	-22	0
Kopparbergs/Göteborg FC	25	247	-299	84	-7	0
Linköpings FC	19	-374	0	7	-4	390
LdB FC Malmö	5	474	-448	0	-21	0
Piteå IF	-211	-119	0	-92	0	0
Tyresö FF	-538	-517	0	-13	-8	0
Umeå IK FF	-732	-678	0	-46	-8	0
Jitex BK	-764	-764	0	0	0	0
Djurgården IF DFF	-821	-847	0	26	0	0
KIF Örebro DFF	-1 337	-1 312	0	-27	2	0
AIK FF	-2 143	-2 143	0	0	0	0
* Damallsvenskan totalt	-5 986	-5 596	-747	35	-68	390

Tabell 2

De redovisade resultaten avser för flersektionsklubbar endast damfotbollsverksamheten, vilket innebär att övriga sektioners resultat inte ingår i underlaget. I eventuella koncerner ingår de delar av koncernen som avser själva fotbollsverksamheten. Eventuella dotterbolag som ej bedriver fotbollsverksamhet ingår därför inte heller i underlaget. De flesta klubbar som ingick i Damallsvenskan 2012 ägde inga dotter- eller intressebolag, med några undantag. Djurgården IF DFF ägde intressebolag, Linköping FC ägde intresseföretag, Tyresö FF ägde marknads- och försäljningsbolag (till vilket fotbollsverksamheten flyttades över år 2013), Umeå IK FF samägde arenabolag, Vittsjö GIK ägde arenabolag samt AIK FF ägde ett IdrottsAB (där ingen damverksamhet bedrevs) samt dotterdotterbolag.

Vittsjö GIK var den klubb som redovisade högst resultat med 404 tkr, följt av Kristianstads DFF med ett överskott på 107 tkr. Därefter redovisar tre klubbar, Kopparbergs/Göteborg FC, Linköpings FC och LdB FC Malmö ett resultat på ett spann upp till 25 tkr. Resterande klubbar i Damallsvenskan, sju stycken, redovisar ett underskott allt från – 211 tkr (Piteå IF) till ett underskott på – 2 143 tkr (AIK FF) för sin damfotbollsverksamhet.

Se vidare nedan avsnitt om Eget kapital och soliditet i klubbarna.

Damallsvenska klubbarnas intäkter

De Damallsvenska klubbarnas intäkter uppgick 2012 till 91 815 tkr (2011: 81 967 tkr), vilket var en ökning med 9 848 tkr, eller en ökning med ca 12 procent. Procentuellt är denna ökning något lägre än föregående år. Intäktsökningen bör också ställas i relation till den kostnadsökning som skedde under 2012, där kostnaderna ökade med ca 16 procent.

Damallsvenska klubbarnas totala intäkter åren 2003 – 2012, tkr

	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>	<u>2005</u>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Drift exkl spelarförsäljn	90 911	81 350	67 690	69 884	60 578	52 811	48 386	41 857	36 238	24 270
Women´s Cup	265	160	380	447	586	493	92	410	2 537	2 279
Spelarförsäljning	237	429	370	400	1 031	112	21	77	282	114
Finansiella intäkter	12	28	1	7	27	363	228	11	3	18
Extraord o boksl.disp	390	0	301	0	0	0	0	103	0	93
* Totalt	91 815	81 967	68 742	70 738	62 222	53 779	48 727	42 458	39 060	26 774
* Genomsnitt/förening	7 651	6 831	5 729	5 895	5 185	4 482	4 061	3 538	3 255	2 231
* Drift i % av totalt	99%	99%	98%	99%	97%	98%	99%	99%	93%	91%

Tabell 3

Damfotbollen förefaller under de senaste åren lyckats etablera en högre intäktsnivå än tidigare, som under de senaste fem åren höjts med nästan 50 procent. Totalt omsätter Damallsvenskan 90 msek, att jämföra med omsättningen i Superettan år 2012 om 381 msek och med Allsvenskan som omsatte 1 271 msek. Damallsvenskan har långt kvar innan man är i närheten av herr-serierna, men man är på frammarsch. Damfotbollen har i dagsläget en spännande utveckling med en strävan att intäkterna.

De senaste åren har intäkterna från spelarförsäljningar legat på en relativt jämn nivå. Det är enstaka klubbar enskilda år som står för merparten av intäkterna från spelarförsäljning.

Intäktsjämförelse mellan åren 2012 och 2011, tkr

	<u>2012</u>	<u>Andel</u>	<u>2011</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr</u> <u>tkr</u>
Publik	4 958	5%	2 575	3%	93%	2 383
Medel gemensamma avtal	22 449	24%	22 400	27%	0%	49
Reklam & sponsring	38 923	42%	35 655	43%	9%	3 268
Lotterier	1 100	1%	887	1%	24%	213
Women´s CL	265	1%	160	0%	66%	105
Medlemsintäkter	1 698	2%	2 472	3%	-31%	-774
Bidrag	14 026	15%	12 185	15%	15%	1 841
Övrigt	7 757	9%	5 176	7%	50%	2 581
* Summa drift exkl spelarförs	91 176	99%	81 510	99%	12%	9 666
Spelarförsäljning	237	0%	429	1%	-45%	-192
Finansiella intäkter	12	0%	28	0%	-57%	-16
Extraordinärt & bokslutsdisp	390	1%	0	0%	0%	390
** Totala intäkter	91 815	100%	81 967	100%	12%	9 848

Tabell 4

Hur klubbarna har fördelat intäkterna mellan de olika intäktsposterna kan skilja något, men sammantaget kan man konstatera att intäkterna totalt har ökat med 12 procent sedan föregående år. Klubbarnas intäkter bör dock ställas i relation till kostnadsökningen under året, som varit ca 16 procent, vilket innebär att kostnaderna har ökat i högre grad än intäkterna.

Medel gemensamma avtal är tänkt att inkludera alla de ersättningar som klubbarna får via EFD från Svenska Spel, TV-rättigheter, gemensamma marknadsprojekt och diverse bonusar.

Trots spännande seriespel ända in i sista omgången och internationellt lyskraftiga spelare sjönk publiksnittet i Damallsvenskan med 88 åskådare per match. Men trots lägre publiksnitt ökade ändå publikintäkterna. Det har bland annat sin förklaring i att klubbarna har sett över sina prissättningsstrategier. Klubbarna har i betydligt lägre grad gett bort biljetter och istället tagit betalt. Enskilda matcher har gett vissa klubbar ett rejält uppsving i publikkassan. Viss osäkerhet råder dock om alla klubbar rapporterat enligt samma principer under alla år, varför försiktighet måste råda angående slutsatser.

Tyresö FF låg i topp i publikligan i Damallsvenskan 2012, följt av LdB FC Malmö, Piteå IF och Vittsjö GIK. Vittsjö GIK hade ett snitt på 1 102 personer – och det på en ort med 1 500 invånare, vilket visar på en fantastisk uppslutning kring laget. Publiksnittet överlag i Damallsvenskan låg på 836 personer per match (2011: 924 st), vilket ur ett internationellt perspektiv är bra.

Intäkter per klubb 2012 och 2011, tkr

Exklusive finansiella och extraordinära intäkter

	År 2012	År 2011	Förändring
	<u>Intäkter</u>	<u>Intäkter</u>	<u>Förändring</u>
			<u>%</u>
Tyresö FF	17 268	12 013	44%
LdB FC Malmö	14 868	15 472	-4%
Linköpings FC	10 139	7 887	29%
Kopparb/Göteborg FC	8 074	7 392	9%
Umeå IK FF	7 866	6 679	18%
Piteå IF	6 924	6 036	15%
Kristianstads DFF	6 034	4 932	22%
KIF Örebro DFF	5 314	5 716	-7%
Jitex BK	4 804	3 827	26%
Vittsjö GIK	4 654	Div 1	
Djurgårdens IF DFF	3 287	3 616	-9%
AIK FF	2 181	Div 1	
Dalsjöfors Golf	Div 1	3 895	
Hammarby IF DFF	Div 1	4 474	
* Damallsvenskan totalt	91 413	81 939	12%

Tabell 5

I tabellen ovan redovisas klubbarnas intäkter inklusive både spelarförsäljning och W. C. L, men exklusive finansiella och extraordinära intäkter.

År 2012 kunde LdB FC Malmö se sig omsprungna i intäktsligan av Tyresö FF som toppade intäktsligan med 17 268 tkr i omsättning med en intäktsökning om 44 pro-

cent. De allra flesta klubbarna har ökat sina intäkter under året med ett fåtal undantag.

Spridningen av intäkterna är mycket stor mellan klubbarna. Detta kan dels bero på hur aktivt man arbetar i klubbarna med denna typ av frågor samt dels intresset på orten kring fotboll i allmänhet och den aktuella klubben i synnerhet, framför allt beroende på om konkurrens finns från andra idrotter eller liknande. Olika klubbar har olika förutsättningar att utvecklas genom att bygga sitt lokala varumärke och på så sätt öka intäkterna, samt hitta former för samverkan med samarbetspartners. Man kan konstatera att Stockholmsklubbarna AIK FF och Djurgårdens IF DFF har svårare att hävda sig i konkurrensen med ett i övrigt stort idrottsutbud och andra evenemang som hör storstaden till, såväl inom Stockholm som inom respektive varumärke. Där emot verkar Tyresö FF och LdB FC Malmö lyckats skapa en högre intäktsmassa, trots storstadens konkurrens. Genom, i Tyresö FF:s fall, stark lokal förankring hos såväl företag som lokalt och i LdB FC Malmös fall genom stark samarbetspartner.

Damallsvenska klubbarnas kostnader

De Damallsvenska klubbarnas totala kostnader uppgick år 2012 till 97 801 tkr (2011: 84 495 tkr) vilket var en ökning med 13 306 tkr, ca 16 procent.

Klubbarnas kostnader bör ställas i relation till intäktsökningen under året, som var ca 12 procent, vilket innebär att kostnaderna har ökat i högre grad än intäkterna.

Kostnadsjämförelse mellan 2012 och 2011, tkr

	<u>2012</u>	<u>Andel</u>	<u>2011</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändr</u> <u>%</u>	<u>Förändr</u> <u>tkr</u>
Match- & träning	19 495	20%	20 961	24%	-7%	-1 466
Personalkostnader	65 298	67%	52 749	61%	24%	12 549
Administration	1 727	2%	2 292	3%	-25%	-565
Reklam & sponsring	2 941	3%	3 294	4%	-11%	-353
Lokaler	1 228	1%	1 681	2%	-27%	-453
Women´s CL	988	1%	0	0%		988
Övrigt	5 649	6%	2 853	6%	98%	2 796
* Summa drift kostnader	97 326		83 830			
Spelarförvärv inkl inhyrning	244	0%	419	0%	-42%	-175
Avskrivningar m/i & byggnader	151	0%	167	0%	-10%	-16
Finansiella kostnader m m	80	0%	79	0%	1%	1
* Totalt	97 801	100%	84 495	100%	16%	13 306

Tabell 6

Av kostnaderna svarade klubbarnas totala Personalkostnader under 2012 för 67 procent (2011: 61 procent) av de totala kostnaderna. Personalkostnaderna är också de kostnader som ökat mest i absoluta tal. Denna ökning beror till största del på högre spelarlöner. Kostnadsökningen kan givetvis också delvis ha sin förklaring i att i takt med att klubbarna blir mer och mer professionella i sin verksamhet så kan man inte längre helt förlita sig på ideella krafter. Personalkostnaderna har ökat från en låg kostnadsnivå i förhållande till nedlagt arbetet, och fortfarande motsvarar de inte alls de ersättningar som kan betalas ut på den kommersiellt mycket starkare herrsidan, för vilken det är möjligt i Allsvenskan att skapa väsentligt högre intäkter.

I och med denna ökning av personalkostnaderna med ca 24 procent, så bryts tendensen från tidigare år med minskade personalkostnader i förhållande till de totala kostnaderna.

Man kan vidare notera att klubbarnas redovisade Match- och träningskostnader minskat något sedan föregående år. Förändringen mellan åren av Match- och träningskostnaderna kan till viss del bero på bland annat förändrade resekostnader beroende på sammansättningen av lagen i serien samt en förändrad ambitionsnivå.

Personalkostnadernas andel av intäkterna i Damallsvenskan

I absoluta tal ökade de totala Personalkostnaderna under 2012 jämfört med tidigare år. Förklaringen består i ökade spelarlöner och kan också vara att klubbarna i allt större utsträckning har anställt personal och blir alltmer professionella med bemannade kanslier mm.

Inom herrfotbollen i Europa talar man om personalkostnadernas andel av klubbens intäkter. På UEFA-nivå har man som riktlinje att de totala personalkostnaderna inte bör överstiga 70 procent av klubbens intäkter. För man över resonemanget på Damallsvenskan kan man notera att de sammanlagda totala personalkostnaderna utgör ca 71 procent av intäkterna, vilket innebär att man hamnar runt den kritiska gränsen. Eftersom herrfotbollen har andra intäktsförutsättningar än damfotbollen, kan personalkostnaderna vara avsevärt mycket högre inom herrfotbollen, utan att de för den delen hamnar över den kritiska gränsen.

Klubbarna allokerar en stor del av sina intäkter till spelarlöner, för att på så sätt få ihop en så bra trupp som möjligt, för att vinna så mycket som möjligt. Det ger i sin tur klubben ett bättre marknadsvärde som ger bättre förutsättningar att bygga varumärke och på så sätt locka en större publik och därmed öka sina publik- och marknadsintäkter. En positiv loop kan leda till att klubbarna kan fortsätta satsa i nya spelare, som kan bidra med att stärka varumärket ytterligare. På så sätt kan man säga att ökade spelarkostnader är till viss del intäkternas förutsättning. Målet är inte att generera vinst, utan att skapa förutsättningar för sportsliga framgångar, att rekrytera, behålla och utveckla duktiga spelare för att på så sätt skapa en positiv spiral till framgång. Bland annat genom detta använder klubbarna sina intäkter till att skapa framgång för sina egna fostrade spelare, så att dessa kan hjälpa till att bygga det lokala varumärket och därmed få fler lojala supportrar som kan bidra till högre intäkter, i form av biljettintäkter och sponsorskap.

Spelarersättningen

Spelarersättningarnas utveckling (exkl sociala avgifter) över en tioårsperiod framgår av uppställningen nedan. Trots att snittlönerna i Damallsvenskan inte på långa vägar når den snittlön som finns vare sig i Allsvenskan eller Superettan, kan man se en ökning över tid. Spelarersättningarna har ökat med 45 procent sedan föregående år. Viss osäkerhet råder dock kring om klubbarna alla år rapporterat enligt samma principer, varför försiktighet måste råda angående slutsatser rörande storleken av spelarersättningarna.

Spelarersättningarnas utveckling, 2003 - 2012

Exklusive sociala avgifter

(tkr)

	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2006</u>	<u>2005</u>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Spelarersättningar	34 872	23 988	22 723	22 828	21 421	14 470	12 813	7 767	6 276	2 304
Driftkostn exkl rtor o spel.förvärv	97 326	83 830	68 456	75 891	69 546	54 561	50 918	42 892	38 335	28 705
Förändring spelarersättning	45%	6%	0%	7%	48%	13%	65%	24%	172%	87%
Spelarers andel av drift-kostn	36%	29%	33%	30%	31%	27%	25%	18%	16%	8%

Tabell 7

Spelarlönerna är redovisade exklusive sociala avgifter.

Den genomsnittligt beräknade spelarersättningen

Den genomsnittliga spelarersättningen uppgick år 2012 till 11 008 kr/månad per spelare vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i spelartruppen (2011: 7 572 kr/månad). Observera dock att detta bara är ett beräknat genomsnitt, spannet mellan ersättningarna till olika spelare är stort. För ett mycket begränsat antal spelare är det idag möjligt att försörja sig på att spela fotboll, vilket dock inte var möjligt alls ett antal år tillbaka. En del spelare har också individuella sponsorkontrakt, som möjliggör att de lättare kan leva på sin fotboll, vilket inte syns i klubbens siffror.

Spelarersättningarnas andel av driftskostnaderna

Spelarersättningarnas andel av driftskostnaderna har ökat något under 2012 och ligger på runt 36 procent. Man kan ana att förbättrade spelarersättningar är en prioriterad fråga när detta möjliggörs vid ökade intäkter. Det knyter an till resonemanget ovan att med rätt sorts spelare vinner man fler matcher och ökar intresset och marknadsvärdet för klubben, vilket genererar högre intäkter och skapar en positiv loop.

Spelarersättningarnas andel av driftkostnaderna i Allsvenskan har legat något under än vad som gäller i Damallsvenskan, trots herrarnas mycket högre löneläge (genomsnittslön för en Allsvensk spelare uppgick till drygt 63 tkr/månad, inklusive sign-on bonusar, år 2012). Denna skillnad kan bero på att det är mycket större inslag av ideell verksamhet i damklubbarna och att denna driftkostnad inte syns i böckerna och därmed inte heller framkommer i denna typ av jämförelse, samt att de allsvenska klubbarna har en större kostnadskostym generellt.

Kostnader per klubb 2012 och 2011, tkr.

Exklusive avskrivningar och finansiella kostnader

	År 2012	År 2011
	<u>Kostnader</u>	<u>Kostnader</u>
Tyresö FF	17 769	11 928
LdB FC Malmö	14 806	15 536
Linköpings FC	10 507	7 890
Umeå IK FF	8 520	6 599
Kopparb/Göteborgs FC	8 042	7 355
Piteå IF	7 136	6 889
KIF Örebro DFF	6 649	6 710
Kristianstads DFF	5 892	4 851
Jitex BK	5 568	3 816
AIK	4 324	Div 1
Vittsjö GIK	4 249	Div 1
Djurgården IF DFF	4 108	3 762
Dalsjöfors Golf	Div 1	4 157
Hammarby IF DFF	Div 1	4 756
* Damallsvenskan totalt	97 570	84 249

Tabell 8

De allra flesta klubbarna ökade sina kostnader under 2012. Den största enskilda ökningen stod Tyresö FF och Jitex BK för. Man kan också notera att både Tyresö FF och Jitex BK ökade sina intäkter under samma period. Kostnaderna kan vara en förutsättning för de ökade intäkterna, då man haft en ökad ambitionsnivå.

Samband mellan klubbarnas kostnader, tabellposition och intäkter

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>	<u>Rangordning efter intäkter</u>
Tyresö FF	1	1	1
LdB FC Malmö	2	2	2
Linköpings FC	3	3	3
Umeå IK FF	4	7	5
Kopparb/Göteborg FC	5	4	4
Piteå IF	6	8	6
KIF Örebro DFF	7	10	8
Kristianstads DFF	8	5	7
Jitex BK	9	9	9
AIK FF	10	12	12
Vittsjö GIK	11	6	10
Djurgårdens IF DFF	12	11	11

Tabell 9

För tabellettan Tyresö FF, tabelltvåan LdB FC Malmö och tabelltrean Linköpings FC, råder ett klart samband mellan rangordning utifrån årets kostnader och årets tabellposition. Även för Jitex BK råder ett klart samband mellan de båda mätetalen. För Kopparbergs/Göteborg FC, Djurgårdens IF DFF, Piteå IF och AIK FF var skillnaden mellan ranking efter kostnader och tabellposition endast en eller två positioner. Slutsatsen av ovanstående är att det verkar förefalla ett samband mellan hur stora kostnader klubben investerar i verksamheten med utfallet i tabellplaceringen. Vittsjö GIK och Kristianstads DFF tycks ha lyckats med en högre tabellposition än kostnadsranking. För Vittsjö GIK:s del kan det bero på att man spelar första året i Damallsvenskan och ännu inte tagit på sig en stor kostnadskostym.

Klubbar som har råd med högre kostnader verkar också ha större chans att nå högre upp i tabellpositionen.

En förklaring till att nedlagda kostnader inte alltid har ett samband med tabellpositionen kan vara att det ideella arbetet från såväl ledare som spelare är betydande inom damfotbollen. Kostnaderna för detta arbete syns givetvis inte i redovisningen.

Man kan notera att sambandet mellan klubbarnas intäkter och tabellposition snarast är tydligare än sambandet mellan klubbarnas kostnader och tabellposition verkar vara. Men ofta går dessa hand i hand, då en klubb med höga intäkter även ofta har höga kostnader, vilket ofta krävs för att generera den högre intäkten. Det råder ett klart samband mellan rangordningen efter intäkter och tabellposition i sju fall av tolv. För fyra klubbar var skillnaden endast en eller två positioner. Vittsjö GIK har slutligen haft lägre intäkter i förhållande till sin tabellposition, där de lyckats bättre.

Klubbar med större intäkter verkar ha större chans att nå högre i tabellpositionen.

Ju större ekonomi klubben har, både högre intäkter men även högre kostnader, verkar ge större möjligheter att klättra i tabellen sportsligt, vilket kan bero på en högre ambitionsnivå.

Damallsvenska klubbarnas egna kapital och soliditet

De Damallsvenska klubbarna redovisade den sista december 2012 ett samlat eget kapital uppgående till 970 tkr (2011: 4 400 tkr).

Piteå IF har störst eget kapital. Piteå IF är en flersektionsförening, vilket innebär att de oftast har en större ekonomi. När man bedömer om det egna kapitalet är positivt eller negativt räknar man med hela föreningens egna kapital, och inte enbart fotbollsverksamheten. (Som jämförelse så bedömer man endast fotbollsverksamheten när man tittar på resultatsidan.) Vittsjö GIK är också en flersektionsförening, men klubben har fått sitt egna kapital justerat av Licensnämnden då klubben inte gjort avdrag för erhållet kommunalt investeringsbidrag från investering i Vittsjö Idrottspark. Noterbart är att övriga klubbar, som endast har fotbollsverksamhet, har betydligt lägre eget kapital, i fyra fall negativt eget kapital. Av dessa fyra klubbar så spelar Djurgården IF DFF i division 1 säsongen 2013, där man inte längre behöver ha en elitlicens, Umeå IK FF och Jitex BK har båda lämnat in en handlingsplan som blivit godkänd av Licensnämnden. Slutligen ska Kristianstads DFF lämna in ett periodiserat bokslut som ska visa att klubben har noll eller positivt eget kapital per den 31 augusti 2013. År 2011 redovisade Kristianstads DFF också ett negativt eget kapital, men upprättade en handlingsplan som godkändes av Licensnämnden. Tyvärr lyckades de inte leva upp till sin handlingsplan, utan tvingas därför upprätta ett periodiserat bokslut under 2013, för att få elitlicens för år 2014.

Förändringar av vilka klubbar som ingår i Damallsvenskan och att redovisning i enskilda fall kan förekomma direkt mot eget kapital och ej via resultaträkningen förklarar varför förändring av eget kapital ej är densamma som årets resultat i avsnittet ovan.

Av de Damallsvenska klubbarna år 2012 redovisade därmed åtta klubbar (2011: 10 st) ett positivt eget kapital och fyra klubbar (2011: 1 st) ett kapitalunderskott, vilket är en försämring jämfört med åren tidigare.

Ingen av de Damallsvenska klubbarna balanserar spelarvärden i balansräkningen, utan samtliga tar eventuella kostnader för spelarförvärv direkt mot resultatet. Många av klubbarna i Allsvenskan, med några undantag, balanserar utgifter för spelarförvärv, men då rör det sig om helt andra summor. I de allra flesta fall i Damallsvenskan sker övergångar utan någon ersättning till tidigare klubb. Eventuella ersättningar i form av sign-on bonusar till spelaren måste kostnadsföras direkt och kan inte fördelas över fler år genom att kostnaden balanseras. Denna ersättning ska istället klubbarna redovisa under spelarersättningar.

Se vidare avsnittet Samband mellan klubbarnas kostnader och tabellposition.

Damallsvenska klubbarnas egna kapital och soliditet 2012

	Eget kapital, tkr	Totalt kapital, tkr	Soliditet	Elitlicenskonsekvens inför år 2014
Piteå IF 1)	1 938	3 786	51%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
Tyresö FF	450	1 292	35%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
Kopparbergs/Göteborg FC	238	616	39%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
AIK FF	186	80 240	0%	Spelar i division 1 år 2013
Vittsjö GIK 1) 3)	148	5 045	3%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
KIF Örebro DFF 2)	71	901	8%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
Linköpings FC	42	891	5%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
LdB FC Malmö	39	3 038	1%	Klarar EK kriteriet för licens 2014
Kristianstads DFF	-269	457	Negativ	Ska inlämna ett periodiserat bokslut hösten 2013
Jitex BK	-456	173	Negativ	Handlingsplan godkänd i LicN
Umeå IK FF	-699	2 877	Negativ	Handlingsplan godkänd i LicN
Djurgården IF DFF 2)	-718	115	Negativ	Spelar i division 1 år 2013
* Totalt	970	99 431		

1) Flersektionsförening

2) Inklusivt villkorade kapitaltillskott

3) Av LicN återfört erhållet kommunalt investeringsbelopp

Tabell 10

För de till år 2013 års Damallsvenska nyuppflyttade klubbarna var det egna kapitalet och elitlicensförutsättningarna följande.

	Eget kapital, tkr	Elitlicenskonsekvens inför år 2014
Mallbackens IF	666	Klarar EK kriteriet för licens 2014
Sunnanå SK	-471	Handlingsplan godkänd i LicN

Samtliga klubbar som spelar i Damallsvenskan 2013 har fått ett delbeslut angående elitlicens inför säsongen 2014. Elva klubbar klarar eget kapital kriteriet, där klubben måste ha ett positivt eget kapital (eller noll) eller fått sin handlingsplan för att återställa sitt negativa egna kapital godkänd. En klubb kommer lämna in ett periodiserat bokslut under hösten. På hösten går Licensnämnden genom andra kriterier som måste uppfyllas för att slutlig licens ska kunna utfärdas för nästkommande säsong.

Damallsvenska klubbarnas konsolideringsgrad 2012

Genom att ställa klubbarnas eget kapital i förhållande till de totala personalkostnaderna kan klubbarnas konsolideringsgrad beräknas. Denna visar hur sårbar en klubb är om intäkterna minskar och kostnaderna för den viktigaste tillgången, personalen, tvingas finansieras av det egna kapitalet. En hög konsolideringsgrad innebär en låg sårbarhet vid intäktsbortfall och omvänt, en låg konsolideringsgrad innebär en hög sårbarhet vid intäktsbortfall.

En tumregel, som t ex Riksidrottsförbundets specialförbund verkar efter, är att det egna kapitalet bör kunna täcka minst ett halvårs personalkostnader. Detta innebär i så fall att konsolideringsgraden bör vara runt 50 %.

Ingen av klubbarna har en konsolideringsgrad över tumregeln om 50 %. Piteå IF ligger strax därunder. Övriga klubbar i Damallsvenskan har svårt att leva upp till det kravet, vilket visar på stor sårbarhet vid intäktsbortfall.

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Från och med år 2005, vid första tillfället med utgångspunkt från 2004 års bokslut, omfattar elitlicens även klubbar i Damallsvenskan. Detta innebär att dessa klubbar ska redovisa noll eller positivt eget kapital i föregående års bokslut för att inte riskera sin licens inför säsongen efter innevarande säsong. Se vidare Anvisningar till elitlicensens ekonomikriterier, vilken finns på en av Svenska Fotbollförbundets hemsidor www.svenskfotboll.se/ekonomi.

Boksluten 2012 ligger således till grund för licensbehandlingen under år 2013 inför säsongen 2014.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital. Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital ska i första hand en handlingsplan upprättas som ska visa på hur man under året ska uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är orealistisk, enligt Licensnämndens bedömning, avkrävs klubben att senast den 1 oktober inlämna ett periodiserat bokslut per den 31 augusti. Om även det visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november/december.

Följer klubben en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut erhålles elitlicens för nästkommande säsong. Om man inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut fortfarande har negativt eget kapital åläggs klubben att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti och inlämna denna senast den 1 oktober.

Om detta periodiserade bokslut per 31 augusti visar negativt eget kapital och särskilda skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av Representantskapsmötet i november.

Ett ytterligare ekonomikrav för elitlicens är att det per den 31 augusti ej får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF eller annan medlemsförening samt skulder avseende spelarövergångar till utländska klubbar, som inte kan kvittas mot fordringar.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum ska licens för nästkommande år inte beviljas.

Ett annat ekonomikrav för elitlicens är att styrelsen, den 1 oktober, ska intyga att klubben inte saknar förutsättningar för fortsatt drift under nästkommande år. Om sådant intyg inte kan upprättas ska elitlicens för nästkommande år inte beviljas.

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Se vidare Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på en av Svenska Fotbollförbundets hemsidor www.svenskfotboll.se/ekonomi .